

КОРРУПСИЯ - МУШКИЛОТИ ГЛОБАЛӢ

Муҳтасиб, ришва ҳаром аст, ту хоҳӣ хӯрдан,
Ман ҳам ар май хӯрам, инсоф куну хурда магир!

Шамсиддини Шоҳин

Коррупсия яке аз манфуртарин падидаҳои номатлуби ҷомеа буда, арсаи ҷомеаи ҷаҳониро ба ташвиш овардааст. Он дар қатори дигар хатарҳои глобалӣ, ба монанди терроризму экстремизм, гардиши ғайриқонунии маводи муҳаддир сарҳади давлатҳоро убур намуда, ба қатори ҷиноятҳои трансмиллӣ мубаддал гаштааст. Тибқи маълумоти омориё, ки соли 2011-ум Бонки ҷаҳонӣ нашр намуд, гардиши яксолаи дороиҳои коррупсионӣ 600 миллиард долларро ташкил медиҳад.

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия» чунин таърифи коррупсияро додаст: «Коррупсия - ин амали (ҳаракат ё беҳаракатӣ) шахсони ба иҷрои вазифаҳои давлатӣ ваколатдор ё ба онҳо баробаркардашудае мебошад, ки мақоми худ ё имкониятҳои онро бо мақсади ба манфиати худ ё шахсони дигар ба даст овардани неъматҳои моддӣ ва ғайримоддӣ, бартарият ва имтиёзҳои ба қонунҳо пешбинишуда, инчунин, ба ин шахсон ваъда додан, таклиф ё пешкаш намудани ин гуна неъмату бартариятҳо бо мақсади моилкунӣ ва ё қарқунии онҳо барои иҷрои ин ё он амал (ҳаракат ё беҳаракатӣ) ба манфиати шахсони воқеию ҳуқуқи истифода мебаранд».

Таърихи инсоният пур аз мисолҳои порахӯрӣ ва ришваситонӣ мебошад. Ин аст, ки бузургони мо дар бораи ин падидаи нангин суханҳо ва шеърҳо гуфта, онро маҳкум менамуданд. Чунончӣ Шайх Саъдӣ мегӯяд:

Бигӯ, он чӣ донӣ, ки ҳақ гуфта беҳ,

На ришватситонию на ришвадеҳ.

Ё ҷойи дигар Унсурӣ мегӯяд:

Ҳар он ҷо, ки пора шуд аз дар дарун,

Шавад устуворӣ зи равзан бурун.

Дини мубини Ислом амалҳои коррупсиониро маҳкум кардааст. Дар яке аз ҳадисҳо низ омадааст: «Ришвагиранда, ришвадиҳанда ва миёнрави байни ҳарду дар оташи дузаханд».

Тавре зикр намудем, коррупсия таърихи қадима дошта, дар ҳама давру замон шаклҳои худро иваз намуда, то имрӯз расидааст. Тоҷикистон, ки кишвари рӯ ба инкишоф аст, албатта аз ин раванд истисно нест. Аммо ҳамаи ин нишонаҳои замони гузариш буда, бо гузашти муддати муайян бояд, ки бартараф шаванд. Тавре Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз суханронӣҳои худ қайд карданд: «Чунин як падидаи манфӣ ҳамчун коррупсия дар пешрафти ҷомеаи мо яке аз монеаҳои хеле ҷиддӣ мебошад. Мо бояд тамоми омилҳо ва сабабҳои зуҳури коррупсияро ҳамаҷониба омӯхта, таҳлил намоем ва тамоми қувваҳои солими ҷомеаро барои пешгирии ин зуҳур ва поён овардани шиддати он сафарбар намоем».

Дар воқеъ, агар мо фарҳанги миллию ахлоқии тоҷикиро, яъне дониш, дин, меъёрҳои ҳуқуқӣ ва ғайраро ба инобат гирем, монеаи инкишофи коррупсия мегарданд, чунки онҳо дар ду самти муқобил қарор доранд. Танҳо ақли солим метавонад, дар ин набард мубориза намояд ва боварии мардумро ба ояндаи неку дурахшон ҳидоят намояд.

**Одинаҳмад Саидов,
донишҷӯи курси 4,
факултети забонҳои Осиё ва Аврупо**